

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre. Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

IS' HA ACABAT!

¡Malhaja la sort! ¡Malhaja!
¡La llimona ja no rajal!

PINTURA AL TREMP

EN Lerroux, crech jo que ha esguerrat la carretera. Desde que prengué á Barcelona com á camp de las sevas operacions, l'hem vist treballar desesperadament ab apariencias de home polítich; pero, la veritat sigui dita, tothom veu y ja sería hora de qu' ell comensés á compendre també que com á polítich no va en lloch, faltantli algunas de las qualitats més essencials, com son: la concepció clara de las cosas, la serenitat d' enteniment pera combinar un plan y l' esperit de conseqüencia pera portarlo á terme, ara sortejant hábilment els obstacles, ara arrollantlos de dret, quan la naturalesa dels mateixos ho comporta y 's té prou forsa per enderrocarlos.

Com á polítich en Lerroux no es més que un insensat, un cego, un impulsiu. Pera tots els cassos conta ab un sol remey: l' agitació sistemática. Agitar, agitar y agitar: aquest es el seu únich procediment. Y aixís en lloch d' aclarir el contingut de la botella no fa més qu' enterbolirlo, diluhinhi 'l pòsit de las malas passions, y de tal manera 'l deixa, que no queda més remey que tirar-lo á l' aygüera.

Es además un presumptuós incorretjible, y lo que 'ls francesos ne diuen *un declassé*, condemnat á buscarse la vida de qualsevol manera. Ja n' hi ha á Espanya de polítichs—y no pochs—que ho son sols pel profit; pero aquests acostuman á obrar ab certa cautela, sabent que á só de tabals no s' agafan llebras. Ja n' hi ha que comensan com á demagogos per acabar com á cortesans arrimats al sol que més escalfa; mes si en Lerroux s' ha trassat aquest camí, tampoch es fácil que puga arribar á terme; molt avants de serhi ja estará reventat. Com á polítich demagógich ho fa massa fort... y com á busca-vidas procedeix massa á la descarada. Dos inconvenients de gran bulto en aquest país, hont fins en las inteligencias menos cultivadas hi ha un fons de bon sentit, y hont el qui més y 'l qui menos al veure certas ostentacions, la primera pregunta que fa es aquesta: —D' hont surten las missas?

En Lerroux, quan aquesta qüestió se li formula, 's descompón y ho envía tot á la M.... Pero no dona comptes, aixó may. Y vels'hi aquí explicat perquè veu disminuir cada día 'l número dels seus satélits, qu' entre la nostra gent no son molts els que 's conforman á voler passar per *primos*.

* *

En la feyna de 'n Lerroux s' hi destacan, empero, certas qualitats, que aplicadas á altres rams agens á la política, podrián reportarli beneficis que la política no li donará may.

En Lerroux es repentista en el concebir y actiu en l' executar. Té ideas singulars, y tal com brollan en el seu magí excitat, las planteja sense madurarlas, sense subjectarlas á la norma de un projecte: allá van y surti lo que surti. Y un cop las té en marxa, embolica que fa fort.

Molt difícilment s' hauría trobat un altre home capás de construir la seva casa, batejada ab el nom de *Casa del Pueblo*, donantli per fonaments els deutes y 'ls enredos. A favor de aquests enredos y deutes, pot deixar sense compliment las més rudimentarias obligacions dels Estatuts y las que imposa el Códich de Comers á las societats anónimas; se pot

riure de accionistas, obligacionistas y acreedores de totas menas: tothom sab que al que 's proposés remoure'l de la gerencia que ilegalment exerceix, la barraca se n' hi vindria á sobre, ab tot el pes de las trampas que avuy com per obra de miracle la sostenen.

En Lerroux com á negociant sab tocar la flauta. En el comers se toca la flauta quan s' obra un forat pera taparne un altre. Y 'ls flautistas, no aquí, pero sí en certs païssos en formació, com per exemple, en algunas repúblicas americanas, ab audacia y falta d' escrúpuls, molts vegadas logran acumular grossas fortunas.

De manera qu' en Lerroux que s' havia promés anarse'n á América, en el cas de que á Barcelona fracassés, ja hauría de haverse embarcat: aquí está perdent un temps preciós, qu' en qualsevol de aquells païssos podria aprofitar més útilment que á Barcelona. Ja hauría de haver comprés que l' amor propi, en el negoci, es el pitjor dels concellers.

¿Qué pot fer aquí, després de la reventada de las últimas eleccions generals y de la formidable pallissa que va rebre en l' Assamblea republicana? ¿Qué no ho veu, encare, qu' está perdut com Rosas?

¿Qué pot fer, més que lo de sempre: agitar, agitar, crear perturbacions; pero sense fi ni objecte, ara menos que may, perque cada día está més en descubert? ¿Y qué conseguirá sino acabarse de omplir de desprestigi y de ignominia?

* *

Agotat el tema de la revolució, ab que avants en-calabrinava á las massas ignorants, y privat de conseguir determinats efectes pronunciant discursos que per ser sempre 'ls mateixos ja tothom se 'ls sab de memoria, se dedica ara al cultiu del género melodramátich, aplicat á la política.

Avants, contant ab una nutrida comparsería, posava en escena obras d' espectacle, com las brenadas republicanas, las festas de la Llibertat, las entradas triomfals, els *meetings* corejats, ab gran boleig de banderas y tró estrepitós de aclamacions... Avants organisava Assambleas com la de Zaragossa, atraient á l' heroica ciutat bons correligionaris de tots els confins d' Espanya, que més tart no han sapigut ni tan sols lo que van anarhi á fer... Avants exercia de Barnum, ab plena seguretat d' éxit, perque hi havia calor, y no faltavan comparsas, disposats á donarse en espectacle posanthi encare diners á sobre. Pero avuy, tot aixó pertany ja á l' historia.

Com á Barnum ha fracassat y necessita apelar á altres recursos de agitació popular.

En la impossibilitat de afalagar els sentits dels seus adeptes se dedica ara á excitar el seu sistema nerviós. Per aixó ha convertit el seu *Progreso* en tribuna d' infundis y embusterías. Del terrorisme y 'l matonisme n' ha volgut fer una mateixa cosa, y barrejant noms, trabucant fets, enfilant patrynyas y insidias, s' ha proposat crear en certs cervells débils un estat de opinió enterbolida, enverinada d' odi y propensa á la maldat. ¿Y per qué obra aixís? ¿Pera tapar las sevas culpas? Son tan grossas, que no hi ha per ellas tapadora prou gran. ¿Pera guanyar adeptes y vots? No 'n tindrà may prou pera contrastar el número dels que donará sempre Barcelona degudament solidarizada. Perque si la *Solidaritat* no tingués una gran rahó de ser, en Lerroux la faria necessaria y la sostindria.

Tan abominable se fa avuy cultivant el género melodramátich, mescla informe de grotesch y trágich, com se 'n feya avants ab el seu matonisme kabileny. Aquella part del poble, per fortuna cada día més escassa, qu' encare assisteix á las sevas farsas, acabarà per xiularlo, tant bon punt compregui la

burla de que la fa objecte, al pretendre posarli 'ls pels de punta pintantli las intencions inquisitorials y las amenassas contra l' honrat obrer, de una policia particular, que sols contra 'l terrorisme y en defensa de la pau pública, han creat las corporacions populars de Barcelona. ¿Per qué la temen tant, els que *à priori* la bescantan, sense esperar á coneixer els seus actes? ¿Per ventura, al encendres tan fàcilment, no delatan que tenen la qua de palla?

Més encare s' indignará el poble quan comprenqui que fan bandera d' odi, ab las sevas víctimas mateixas, com el desventurat Soterás, per ells sacrificat barruerament en un moment de disturbis kabilenys. Aquests recursos de mala fé no son lícits, ni 's poden acceptar, en un género que, com el melodramàtich exigeix certa honradés, dintre de la seva mateixa insinceritat.

Afortunadament l' autor de l' obra descendeix malgrat seu, y ab una facilitat assombrosa de lo trágich que indigna, á lo xocarrer que fa riure, quan, el día mateix de la mort de aquell pobre jove, fingeix l' assalt de la seva torre y 'l complot per assassinarlo, y 'l día del enterro del cadáver, s' excusa d' assistirhi pretextant un mal de ventre, al qual alguns dels seus admiradors pretenen donar las proporcions de un envenenament.

¡Y pot ser sí, que s' está envenenant las entranyas á copia de manipular el verí, ab que intenta envenenar al poble! ¿No podría ser que aquest tóxic cristallisés en remordiment ó en canguelo?

P. DEL O.

PRESCRIPCIÓ FACULTATIVA

I

—Noy, aixó va al pel. Vinch de veure 'l metge.
—¿Sí?.. ¿Y qué? ¿Quín desatino li ha aconsellat?
—¡Endavant! Per tú, 'ls metges no aconsellan sinó desatinos. Precisament m' ha semblat un home molt serio, que avans de dir una paraula mira bé ahont posa el peu...

—¿Que enrahona caminant pels sots?
—Bé, tú riute'n tant com vulguis. Lo cert es que m' ha endevinat el mal... y fins m' ha trobat el remey.
—¡Hola! Aixó ja es més curiós. ¿Quín remey li ha trobat?
—Diu que haig d' anar á pendre unas ayguas; las ayguas de Vilafresca...
—¿Vol dir que 'l fresch no es ell?
—Sembla que las coneix molt á fons y m' ha assegurat qu' en cassos com el meu fan verdaders miracles.

Á LA CASA GRAN

—¿L' arcalde?
—Está fuera.
—¿El secretari?
—Está fuera.
—¿Els jefes de secció?
—Están fuera.
—¿Donchs qui hi queda aquí?
—Nosotros... y cuatro ratas que no tienen dónde ir á veranear.

ha dit... Potser cometo una indiscreció... En fí, tractantse de qui 's tracta...

—Y bé ¿qué t' ha dit?
—Que viu á casa teva, qu' es molt rich y que de tota la seva fortuna tú n' has de ser l' únich hereu.
—¡Perfectament!... Y tú, sabent aixó; tú que 't dius amich meu y que no desconeixes la meva no gayre afalagadora situació económica, li estudias ab tota conciencia el seu mal y li aconsellas las ayguas de Vilafresca, que sabs que l' han de curar, deixantlo potser en disposició de viure deu ó dotze anys més... ¿Aixó es tenir sentiments fraternals? ¿Aixó es ser amich?...

—Se 'm figura, noy, que no parlas de serio. ¿Qué volías, donchs? ¿Que perque es l' oncle teu y tú l' has d' heredar, li hagués donat un veneno ó que ab el pretext d' examinarlo li hagués tallat una carótida ab el bisturí?

—¡No tant, home!... Pero podías deixar-lo estar, receptorli aygua de la font ab unas gotas d' essencia

—¡Oncle, no 's deixi albardar! Miri que 'ls metges d' avuy día...

—¡Pero si m' ha dit qu' es amich teu, que haviau estudiat junts!..

—¡Hola!... ¿Quín metge es?

—El doctor Rampell...

—¿En Rampell?... ¡Diable de xicot!... ¿Y ell creu que aquestas ayguas el curarán?

—¿Si ho creu?.. S' ha atrevit á assegurar-m'ho.

II

—Rampell, m' has fet una mala partida...

—¿Jo?

—Aquest dematí ha vingut el meu oncle...

—¿L' oncle teu?.. ¡Ah! Sí, tens rahó; un senyor molt trempat; ara ho recordo. M' ha explicat que viu ab tú y hasta m'

GENT DE MAR

Calafats y mariners.

(Inst. Esquirol)

de mánech d' escombra... y res de parlarli de Vilafresca, ahont pot molt ben ser que s' apedassi per una llarga y deplorable temporada...

—¡Vés, vés!... ¡Ets un Diógenes sense cubell!

—¿Qué vols dir?

—Un cinich ab jipijapa de vint duros.

—Sí; y tú un mal amich, que tal vegada has retrasat per un octau de sigle la meva redempció. De totes maneres... ¡tócala!

—*Au revoir!*...

III

—No, oncle, m' ha de dispensar, pero jo no puch acompanyarli á Vilafresca.

—¿Ab qui hi aniré, donchs, pobre de mí?

—Ja hi vindrá la Lola... També a n' ella li agrada passar una temporadeta al camp...

—¡Ah! Si tú t' aconsolas de despendre't per cinch ó sis senmanas de la teva costella... Lo qu' es per la meva part, conformes...

—Tractantse de la salut de vosté ¿vol que jo no 'm despregui, no ja de la costella, sinó del fetje, del cor, de l' ánima, si tant me fa dir?...

—¡Ah, dolentot!... Ja sé qu' ets el nebot més excellent que hi ha hagut al món, desde la invenció dels nebots fins als nostres días...

IV

«Estimat marit: Acaba de succehir una horrible desgracia. ¡L' oncle es mort! Ni esma tinch per explicarho.

»Arribats ahir á Vilafresca, se passejava aquest matí per la vora del riu, que aquí es molt fondo, quan de prompte li ha vingut un cubriment de cor y ha caygut al aygua. Prou hi han corregut uns pobres pagesos que treballavan allí á prop... Tot ha sigut inútil: dos ó tres cents metros més avall, quan un jove ha lograt treurel á terra, ja no respirava.

»¿Qué faig ara aquí sola?

»T' espero ab la impaciencia que pots suposar. Vina desseguida.»

V

—¡Amich Rampell, Rampell del cor!...

—¿Qué passa?

—Marxo en el primer tren cap á Vilafresca.

—¿Y aixó?... ¿Tal vegada el teu oncle...?

—D' ell se tracta efectivament.

—¿No 's troba bé?

—Es mort.

—¡Capritxos del destino!

—¡Poch podías tú figurarte que la teva prescripció resultés tan encertada! Vas dir que aquelles ayguas feyan miracles... y aixís ha sigut. Arribar y moldre... ¡Gracias, amich meu; un milió de gracias!...

—¡Ah, Diógenes, Diógenes!...

—Pero ara al menos no 'm faltará cubell...

A. MARCH

CONQUISTA D' UN MARINER-PESCADOR

Passejant de nit se troba un molt trempat mariné, y de ser va donar proba un d' aquells que *saben de nadar y guardar la roba*.

Va trobarse una d' aquestas que 's deixan *pescá á l' encesa* per després *pescar* ab festas un bon *llús*; y ab rahó entesa demostran ser las més llestas.

Al véurela, ell va esclamar: —*Tira peixet! iquina barca!* *A bordo has d' aná á menjar galeta!... iquí no s' embarca...* aixís fassi *mala mar!*...

Y ella, *tirantli* ab salero *l' am*, el *pescá* tan aviat... que á sas mans quedá el pandero deixantlo mitj *marejat* com altre no pugui ferho.

Y com era un noy d' aquells que no ab poca *aigua s' ofegan* per més que passin tropells y que sens pó á tot s' entregan... va seguir d' ella els consells.

Pero sens *perdre el timó* y al trobarse en semblant cas, va pensar el pescadó:

«—A mí no m' *amarrarás...* sé el meu port de *salvació...* 'T vol fe aná á *pico*, Jan, no sigas tonto, *aguantém la tormenta...* y traspasant y passant carrers... veurém hasta hont te portarán.—»

Quant tot d' una ella 's pará frente una escala á l' entrada: «—Si tens quartos... pots pujá—» digué ab *fetje de rajada*

del modo més net y clá.

Y ell contestá tot seguit: «—¿Que 't creus que soch un panoli?... no has fet *pescar* aquesta nit... Soch un *peix* que 'm porto l' oli y á tot estich decidit...

Tu 't creyas ja *peix* al cove sens saberne de *pescar...* ¡Donchs has fet molt mala trova... sola amunt ja pots pujar... y bon vent y barca nova!

J. MORET DE GRACIA

GLOSARI

La Terra fa la mig-diada.

El Sol cau aplomat.

Els homes i les dones no tenen esma d'alçar-se.

No corre un halè d'aire; i és perquè l'aire ha perdut l'halè.

La cigala arrossega en disminuendo el seu cant toçut i pertinent que'ns porta estuvis oliverals...

Entant la Mandra parla amb un tò insinuant... i intermitent.

Sursum Mandra!

Les fulles dels arbres, immòvils, envellutades de polç, semblen de cartró-pedra.

La polç, sobirana del camí, dorm pausadament... confiadament... damunt son llit carreterial.

La cigala, al fi, emmudeix.

La Mandra torna a parlar altre cop.

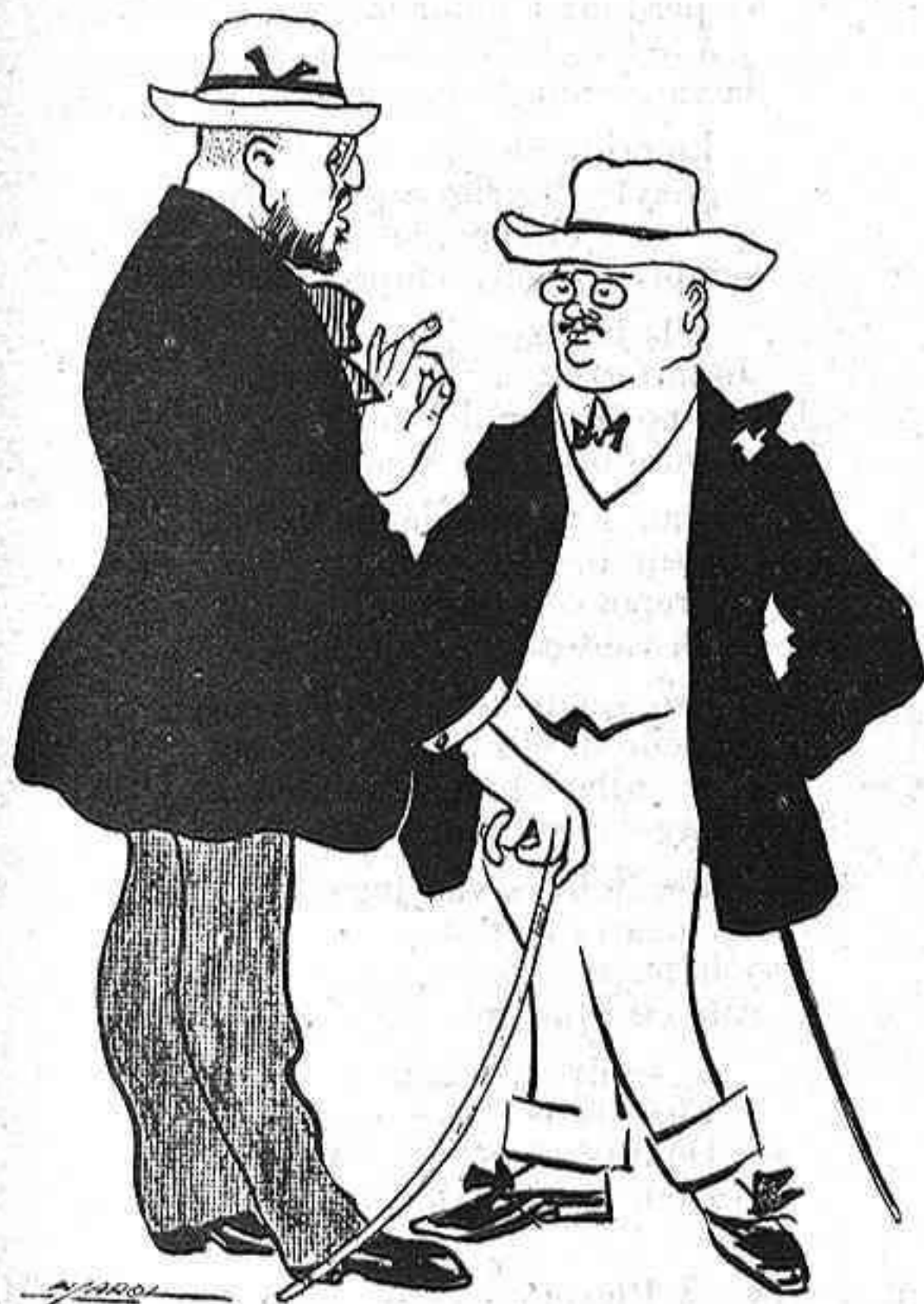
Oh, l'insinuant, el clar parlar de la Mandra!

La Mandra fent-se Verb:

Jo mandro, tu mandres, ell mandra...

XARAU

COM PENSAN MOLTS

—De manera que per vosté, aixó de la *Verdad* en marcha...

—Significa senzillament que la *verdad* ha marxat y que á horas d' ara ja quí sab ahont es.

UNA RECEPTA

Després de molts llarchs estudis y serias observacions, *arreparin* la recepta que ha fet el senyor Canóns (distingit mestre... de casas y home, avants que tot, sincer) per fé un *Eco* lerrouxista.

Arreparin:

De primer, s' ha de fer un bon acopi de títuls propis del cas com aquestos, per exemple: «*El traïdor D. Nicolás,*» «*Los maricas solidarios,*» «*El jesuïta Junoy,*» «*¡Afuera, á fuera farsantes!*» y «*A la Asamblea me voy.*» «*El formidable triunfo de Lerroux,*» tampoch va mal; y «*El porqué de un maridaje,*» «*El terrorista Marial,*» «*La mentira solidaria,*» «*El complot contra Lerroux...*» y altres tretse mil epígrafes com aquestos, tots son del hú per empendre una campanya contra tots els *renegats* que no pensan com Ell, l' amo, aquell dels cops amagats.

Un cop els títuls ja 's saben (qu' es lo mes essencial) s' omplan planas y més planas d' alló... del *pacto inmoral*, del *contubernio asqueroso*, del *infamante montón*,

L' ENVELAT DE LA FESTA MAJOR

Al entrar.

Després del primer vals.

de la *amalgama indecente*
la *monstruosa coalició...*

Després, tot plegat, barregis
ab *renacuajos, estetas,*
hijos de Cabra, castrados
concupinos y... pastetas.

N' hi han que hi tiran més gotas
(per donarhi més bon gust)
d' alló... de *Verdad en Marcha*
(especialitat del *trust*).
Ab tot aixó, molta barra,
y un bon sach de *sans-façon,*
ja 's pot *dá á luz El Imbecil,*
El Garrote ó El Matón.

No renyirém, no, pe 'l títul;
es igual, no vé d' aquí;
la gran qüestió es fer creure
que 'l vi es aygua ó l' aygua es vi
y que tots quants no s' acotan
al pas del brau Ploraner
ho son tot... y més encare.
He dit.

¿Eh, que aixó vá bé?

R. AREGALL

LLIBRES

ESTELES.—POESIES de LLUÍS VIA.—Confessa l' autor que ha procedit á una selecció de las moltas composicions que porta escrites pera formar aquest aplech, y que avants de donarlas á l' estampa, las ha retocadas, «procurant no destruir ab la música dels consonants y l' observancia estricta de las reglas métricas, l' harmonía primordial, la interna, la que deu animar tota manifestació d' art.» Fàcilment s' adverteixen aquesta tría y aquest cuydado al llegir els versos, classificats en quatre seccions: *Llegendarias, Populars, Intimas y Sonets*, puig, sense distinció, s' hi adverteix el carinyo del autor per las sevas obras.

En Via no es un poeta d' alta inspiració, ni tampoch d' empenta forta; pero en cambi es sincer, personal, distingit y equilibrat. En casi totas las composicions hi resplandeixen aquestas qualitats, que las fan en extrém agradosas.

Creyéem que 'ls nostres lectors veurán ab gust la que copiém á continuació:

LA TERRA Y 'LS ARBRES

Travesso neus y foscor;
m' amaro de pluges fortes;
petjo, cercant flors d' amor,
camíns plens de fulles mortes.

Són perduts mos ideals,
es perduda l' amor meva,
y á lo llarch dels caminals
la vaig cridant sense treva.

La crido ab dalè sens fí,
y guayto 'ls arbres quietosos
que no s' adonen de mí
sempre en pau, sempre ditxosos.

Els ja tenen llur amor
en la terra que 'ls dón sava,
ells no fressen del dolor
el camí que may s' acaba.

Sota 'l sol que de ple 'ls bat,
ells són imatge serena
del repós més sossegat,
de la ventura més plena.

Pró, quan els remou el vent,
quiscún d' ells se transfigura,
çá y enllá 'l brancám extén
y gayes coses murmura.

Per la terra van jugant
les alegres clarianes,
y la terra 's va enjoyant
sota les branques ufanes.

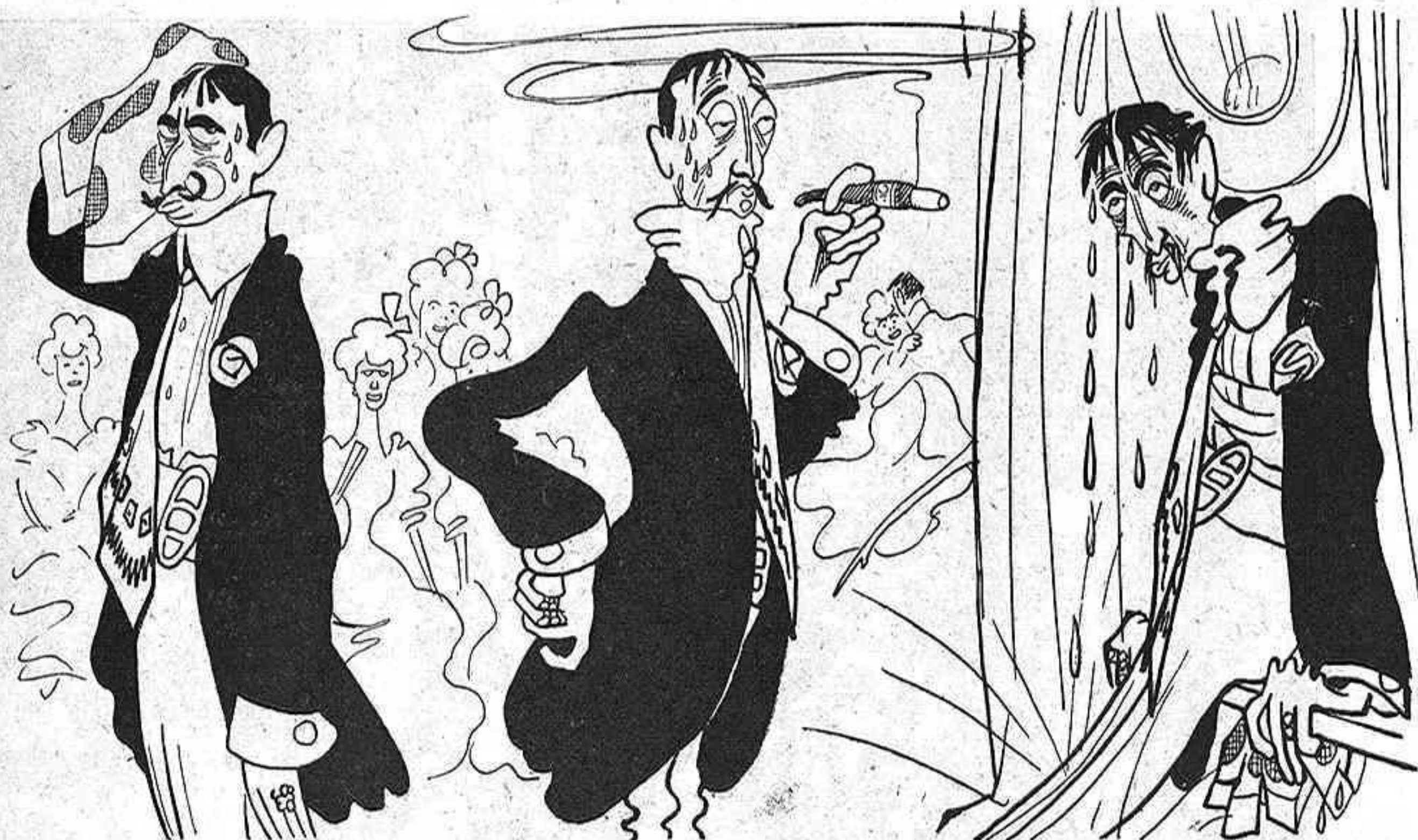
Y 's mira á l' arbre y somríu,
y á les arrels més s' aferra.
—Dòm ta sava!—l' arbre d'fu.
—Dòm ta ombra!—d'fu la terra.

MAPA DE LA PROVINCIA DE BARCELONA per D. BENITO CHIAS Y CARBÓ, *Capitán de Ingenieros*.—Forma part de una colecció de *Cartas Geográficas* de las provincias espanyolas, aprobadas pel Ministeri de Instrucció Pública y Bellas Arts pera que puguin servir de texte en l' ensenyansa, y pel Ministeri de la Guerra declaradas de utilitat pera l' Exércit Espanyol.

Reuneix aquest Mapa totas las condicions desitjables:

Y 'L COLL PLANXAT DE 'N PABLITO

Després de la segona polca.

Després de la tercera massurca.

Després del galop final.

claretat, precisió y abundancia de indicacions. Els partits judicials en que la provincia 's troba dividida se destaquen pel fons de color distint en qu' está marcada la seva superfície: las ciutats, vilas y pobles, las montanyas ab anotació de l' altura de las culminants, els rius y sos afluhents, els canals, els ferrocarrils y carreteras en explotació y en construcció, el camíns ordinaris, etc., etcétera, tot hi está degudament indicat. Y además fa de aquest mapa un company excelent del excursionista, la facilitat de poderlo portar á la butxaca y consultarlo hont s'ia que convinga, per estar enganxat sobre tela y plegat en forma de llibre.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Tirano Amor de Rafael Leyda. Forma part de la *Biblioteca Mignon*, contenint cinch distintas narracions, totes de caràcter amorós, escrites ab notable facilitat.

... *Perfum de roses*. Idili dramàtic de J. Vives y Borrrell. En l' exemplar no consta que haja sigut representat.

RATA SABIA

Ja hem arribat á l' època del gran ensopiment; las empreses fan l' orni y el públich fa el pagés; ni un debut, ni un estreno, ni una bella, ni ré. Lector amich, la causa, tú y jo ja la sabém: La poca gent que 'ns queda bé prou que 's diverteix llegint en *El Progreso* las mil y una *sandez* que diariament publica pera solaz dels seus. L' assalt de Casa Blanca, la cassera del Rey, el ball de la *sardina*,

els Jochs Florals de Reus, els banys del Astillero, els plans de 'n Maura, el temps, la hermosa estrella ab qua que ha aparegut al cel, las festas que projecta el nostre Ajuntament per celebrar ab pompa la próxima Mercé, en Rull, el *detective*, tot priva, tot distreu... Y la noticia fresca, ben fresca, es en quest temps de insolacions y rabia lo que interessa més.

TÍVOLI

Darrerament hi ha debutat una tiple lleugera. El seu nom es Amparo Astor; té una bonica figura y una agradable veu. Va fer sa presentació ab la famosa obra *Agua, azucarillos y aguardiente*, y 's feu aplaudir en algún pasatge.

Pera avuy está anunciat el benefici de las germanas Taberner ab un escullit programa.

BOSCH

La ópera de 'n Bizet *Don Procopio*, sense haver sigut un éxit gros, pot dirse que ha obtingut una acullida més que favorable. La partitura es feta sobre un assumpto insustancial, no obstant y aixó conté algunas escenas de caràcter còmic que la salvan. La música, escrita quan el seu autor no contava encare 20 anys, es fresca, inspirada á trossos y sempre joganera y agradable. El segon acte es sens dupte el més complert, y en ell s' hi endavina ja ab joyós presentiment al compositor genial, autor de tantas y tan bellas partituras.

Molts foren els fragments aplaudits, aplausos dels quals bona part se 'n pogueren compartir els intérpretes, donchs la execució fou bastant ajustada.

Nova felicitació á la empresa!

S' anuncia el próxim debut de la eminent artista Maria Giudice.

Me 'n alegro.

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ
(de Gracia)

Ab caràcter d' ensaig y ab el títol de *Quadro de miseria*, se representarà per primera vegada en el teatro de aquesta societat un drama en un acte original del nostre company Joseph Burgas.

FESTA MAJOR DE VALLVIDRERA

El públich, sota 'ls pins.

Avans d'aquest estreno y formant part del mateix programa se representarà la famosa comèdia de l' Eduart Aulés *Lo Sant Cristó Gros*.
La senmana entrant els n' hi farém dos quartos.

N. N. N.

ESQUELLOTS

D. Hermenegildo—D. Armengol, com li dihem en bon catalanesh—al *cumplir* 60 anys d'edat ha *cumplert* la paraula que tenia empenyada de renunciar el càrrech de regidor. El dia mateix en que feya 'ls anys va presentar la dimissió.

Nosaltres felicitem per un doble motiu al Sr. Giner de los Ríos: pel seu felís cumpleany, y per haverse tret del damunt un pés tan gros com l'obligació que s' havia imposat de defensar en el Consistori, ell tan atent, tan correcte, tan il·lustrat y tan fi, una cosa tan lletja y tan anti-pática á Barcelona com las pretensions imperialistas del lerrouxisme.

Y ara 'ns ha d'esser permés unir la nostra veu amiga al coro unánim que ha saludat al senyor Giner, proclamant la seva probitat y honradés immaculadas.

Quan en una de las últimas sessions se llegí una comunicació del arcalde Sanllehy demanant 20 días de llicencia «para reponer su *quebrantada salud*», el mateix interessat va protestar manifestant que 's trobava perfectament be, y que l'únic que desitjava era anar á Luchon á descansar una petita temporada.

Bó es que consti. Perque si 'l Sr. Sanllehy se trobava malalt, malalta 's trobaria Barcelona en la seva més *pinturera* representació.

La navaja pot haver pelat la fás en altres días imponent del més catastrófic de nostres regidors, pero per fortuna no ha pogut arribar á las arrels fondas del seu geni incommensurable.

Aixís en una de las passadas sessions va lluhir una vegada més la seva eloqüencia espatarrant, parlantnos dels accidents que tot sovint ocorren en el pas á nivell del carrer de Colón de la

barriada de Sans, lo qual digué textualment: «constituye una sistematización macábrica, cuyo prurito vitando en que siga funcionando esa lotería de la muerte no debe tolerar el alcalde».

S'ocupá [després de las escombrarías y de la bruticia dels nostres carrers atribuhintla en gran part «á la ancianidad é invalidez de los limpiadores de la ciudad, á quienes la escoba únicamente sirve de sustentáculo».

¿Qué tal? ¿Ha degenerat lo més mínim el catastrófic edil, ab la pérdua de la barba?

**

Un turista que assistía á la sessió, meravellat de la seva eloqüencia y de la forsa ab que sab elevar las qüestions més vulgars y prosaicas, no pogué menos qu' exclamar:

—Aquest regidor es una *cabria!*

Copiém de *El Progreso*:

«Es el cementerio libre baldón de vergüenza para el Municipio barcelonés, símbolo de una época en que después de la estancia del municipio monárquico, pasó rápidamente el poder republicano para morir en los brazos de la alcaheta solidaria.

»El reporter se hace eco de los lamentos de indignación que ayer (el día del entierro de 'n So-teras Pellicer) surgieron de labios de correligionarios al contemplar las calles estrechas, abandonadas, pobres de vegetación, los nichos empinados y las fosas reducidas, todo ello revelador de un espíritu clerical y mezquino que subleva el ánimo.»

**

Tot aixó podia contarho en Lerroux al Sr. Vila.

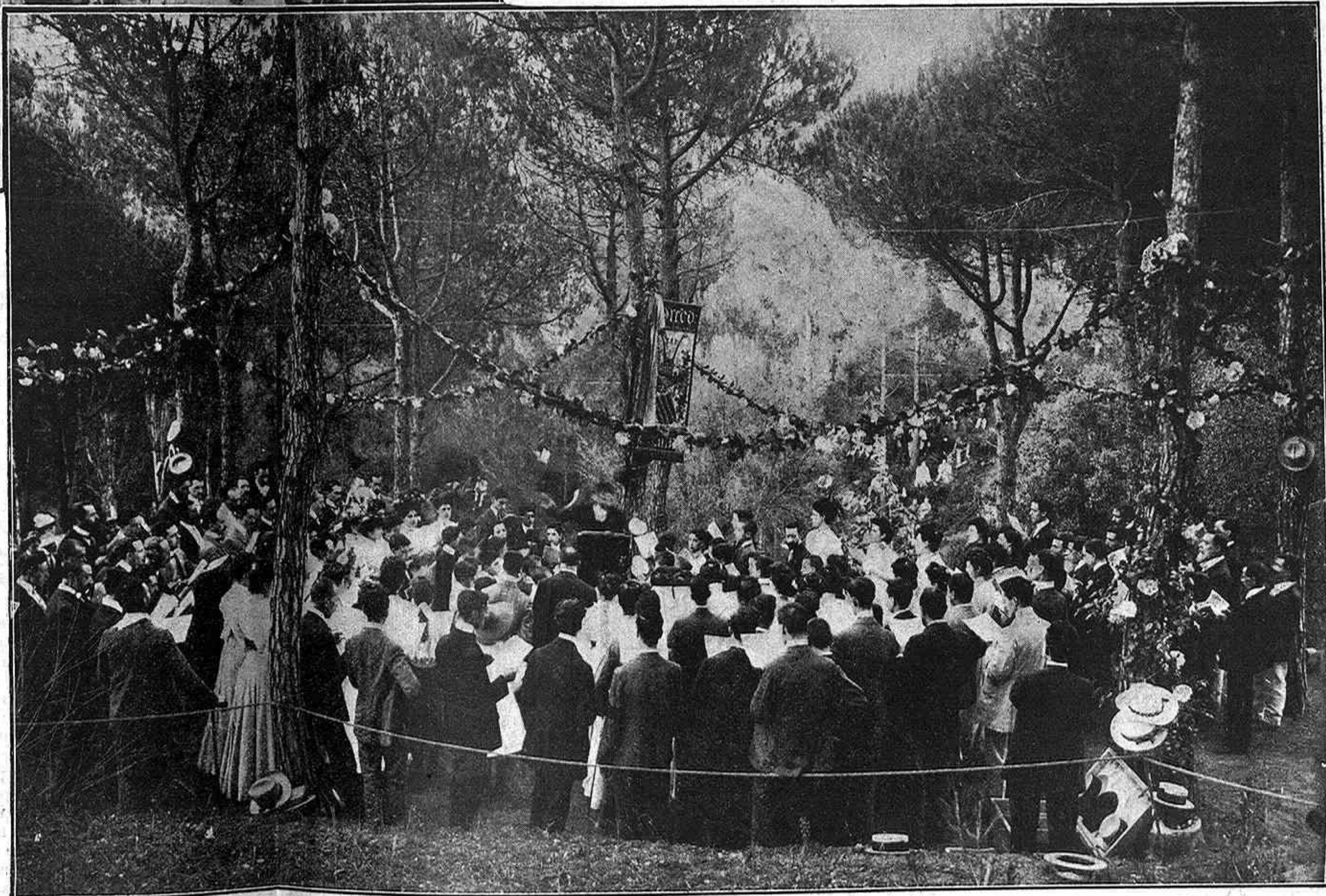
Al Sr. Vila, que desde qu' exerceix el càrrech de regidor vé figurant en la Comissió de Cementiris, en la qual hi té y sempre hi ha tingut vara alta.

¿Será que 'l Sr. Vila confident, amich y dispeser de 'n Lerroux, se 'ns ha tornat també dintre de aquella Comissió un clerical mesquí?

Llavoras haurém de reconéixer que, en efecte, son els Cementiris els laboratoris de las més extranyas transformacions.

¡Psst, *ciudadano* Bermejo! Fassi 'l favor d' escoltar.

En l' últim número del seu semanari té vosté la ocurrencia d' afirmar que LA ESQUELLA ha dit que «nuestro compañero de agencia Aguilera [y Arjona enviará mañana certificada á don Eusebio Corominas una carta... etc., etc.»

Concert donat el diumenge á la tarde al mitj del bosch per l' Orfè Catalá.

Y com LA ESQUELLA no coneix á cap Aguilera y Arjona ni es cert que hagi publicat semblants ratllas, si bé per aquesta vegada el perdoném, sápigam que un altre cop que torni á cometre una inconveniència pel istil, li dirém ab totas las lletras qu' es un embustero.

¿Ho troba prou clar?

Santo y bueno que un home sigui llibertari, pero no fins al extrém de permetre's la *llibertat* de posar en boca del pròxim paraulas que 'l pròxim no ha dit.

¿Entesos, eh?

Endavant, donchs, *corifeo*.

A Madrit hi ha uns senyors Bailly-Baillière, editors, que son la mar de graciosos.

Fa un grapat d' anys que venen prenent el pèl al públich ab un almanach-enciclopedia, descarat plagi, copia integral de la primera á la última plana (text y grabats) del popular *Hachette* de París, ab l' agravant de que, com no poden *calcar* el del any corrent per falta material de temps, copian sempre l' anterior. Casi res: un plat rescalfat servit als 365 días de ser cuyt. Per gustosa que sigui la salsa, cóntin al cap de dotze mesos quina sabor pot donar al paladar! Donchs bé, aquests senyors editors que sempre s' han distingit per la ausencia de inventiva, com pot comprobarse no sols ab el seu *Anuario del Comercio* (parodia del «Botín» francés) sino ab mil y una publicacions, manuals, métodos, bibliotecas, tot antiquat y exòtich; y que no han donat may á guanyar una pesseta als autors d' aquí, com si en las regions espanyolas no hi sobressortissin inteligencias pera tots els rams del saber, aquests senyors s' estiran ara els cabells al enterarse de la pròxima aparició de *EL AÑO EN LA MANO*, nova enciclopedia de la vida práctica que ab valiosos elements y sens reparar en gastos están preparant els senyors Eduart Riera y Antoni López, de Barcelona.

Y la seva hidrofobia la exteriorisan enviant á la premsa de tot arreu unas circulars-protestas, redactadas péssimament, en las quals, després de parlar de *armas sin honra* y de *bastardos intereses*, á falta de millor argument, recomanan se fassi el buyt al entorn de la nova y desconeguda encare publicació, pel motiu d' haver sortit ells primer que ningú ab un almanach-enciclopedia, ab lo qual dits senyors volen demostrar (?) que *EL AÑO EN LA MANO* en preparació *será un plagio (!)* y que per que ells fan un libre dolent, car y afanat, ningú pot atrevir-se á ferne cap de bó, barato y original. Aixís entenen el dret á la vida els *hermanos* del apellido extranger.

Però, sortosament la premsa, que no ignora la burda intenció d' aquest pataleig inútil, lo mateix que el públich, que ja 'ls ha pres el pols fa un grapat de temps, sabrán, quan arribi l' hora, distingir l' or del llautó, y declinará segurament el seu aplauso á favor del esforç enginyós y de la originalitat y no 's decantarà per las unglas y las estisoras de una gent que quan diuen alguna cosa inédita y de la seva cullita solen ficar els peus á la galleda com van fer l' any passat en las columnas del propi *Almanach* desde ahont varen llensar un insult á la regió catalana al comentar ab visible parcialitat uns successos de trista recordansa pera tots.

Y ara... preparat, *Bailly*, que en López y en Riera te farán ballá encare que no tinguis *ballera*.

¡A quín temps hem arribat, válgam Sant Jordi!

Ja no son sòls els homes, els gossos y 'ls diaris els que 's barallan, sinó fins els carrers.

Vejin, en confirmació de tan lamentable desgavell, lo que l' altre vespre deya *El Noticiero Universal*:

«A última hora de la tarde se suscitó

una reyerta en la calle de Córcega entre las de Gerona y Bailén...»

¡Dos carrers, y justament del morigerat Ensanxe, armanant una *reyerta*!

¿S' havia vist may aixó á Barcelona... avans d' apareixe el diari de *mayor circulación*?...

¡Cóm se 'n riu la *Gaceta Oficial del Celeste Imperio* de la calor!... Per graus que puji el termómetro, ella tan fresca.

Proba al *canto*.

Fa *sis anys*, á Méjich, va succehirhi no sé qué ab un polissón foraster, encarregat d' una missió especial y al *parecer* molt delicada.

Y havent l' home fracassat, ¿saben. el diari de don Alacandro, á qui té la humorada d' atribuir la responsabilitat del fracás?

¿Als yankees? ¿Al or dels jesuitas? ¿A la má del inglés? ¿Al gall de la passió?...

No, senyors. De tot alló que va passar, fa *sis anys*, á Méjich ab el desdixat polissón, y que segurament deu ser una bola com la del assalt de la torre dels Josepets, ne té la culpa ¡la Solidaritat Catalana!

Ara, si vostés volen, riguin, plorin ó fassin lo que millor els sembli.

Nosaltres ens limitém á consignar el fet.

Y una volta consignat, girem full ab verdadera satisfacció.

Llegeixo:

«La municipalitat de Londres acaba d' inaugurar pel servey d' ayguas de la ciutat dos nous dipòsits: un de 480 milions de galons y un altra de 700. Total: 1,180 milions de galons.»

DEL DIA

— ¡Y aral! ¿La dida també ha de pendre cédula?

— ¡Vaya! La dida, de quinta classe; la criatura, de sexta, y 'l gos, de séptima.

FESTA MAJOR DE VALLVIDRERA

Concurs infantil de sardanas al envelat.

—¡Ay!—exclamará al llegir la noticia algun municipal ras:—¡Allí tantos galones y yo sin ninguno!.. ¡Quién pudiera meter la mániga en uno de esos depósitos!...

¿Será possible?...

Acaba de publicarse un real decret fixant las circunstancias que han de reunir els aspirants á ingressar en el Cos de Seguretat.

Y resulta, segons d'fu un diari, que la primera condició que se 'ls exigeix es aquésta:

«Estatuta mínima: 6'60 metros.»

¡A la ratlla de 34 pams!...

¿Qué significa aixó, deus poderosos?

¿Es que aném á tenir guardias

d' estatura torreiffélica,

ó es que aquest Govern se 'ns xiffa,

ó es una errada d' imprenta?

Diumenje s' efectuá en el *Condal* el *meeting* anti-poli-ciach, interromput trágicamente vuyt días avants.

Pero ab tot y 'ls grans esforços que 's feren per atreure gent, el teatro restá mitj buyt. Lo qual revela una vega-da més que las calderas en que 'ls lerrouxistas fan el seu vapor tenen molts escapes, y totas las bullidas se 'ls ne ván en pura perdua.

***

En cambi de guardia civil y policía ab uniforme y desuniformada no 'n vulguin mes, lo mateix en el local qu' en las sevas inmediateions.

També, per lo que pogués succehir, hi assistí una sec-ció de la Creu roja ab las sevas corresponents *camillas*.

La kábila pot vanagloriarse de haver fet necessarias aquestas precaucions en l' exercici dels seus drets polí-tichs.

L' Arcalde Sr. Sanllehy ha sigut nombrat bombero ho-norari.

Un cárrech que li vá molt bé.

Y que pot donar peu á que l' exerceixi en las sessions més renyidas del Consistori.

Per apagar las inflamacions de certs regidors, ¿quín in-convenient té de haverhi en cambiar la campaneta per la manguera; y 'l ning-ning de una cridada á l' orden, per una bona dutxa?

Una de las comissions del Ajuntament, ha acordat, en-tre otras cosas:

«Recordar al arquitecto municipal el encargo que le hizo la Comisión de que presentara un proyecto de ver-ja de hierro con destino al monumento á Colón.»

Se 'm figura que la Comissió ab aquest recordatori 's precipita.

¿No hauría sigut millor pensar en la *verja* quan ja no quedessin baixos relleus, ni estátuas, ni columna, ni mo-nument?

Han comensat á funcionar en el Teatro del Tívoli las agraciadas germanas Taberner.

Un concurrent deya ab tal motíu:

—Menos mal: n' han tret els tigres y hi han portat las monas.

En casi totas las festas majors que s' han celebrat aquests últims días en un gran número de pobles de Ca-talunya s' hi ha ballat la sardana.

La sardana, privilegi fins ara de l' hermosa regió am-purdanesa, se vá extenent per tota la terra catalana, ve-jentse arreu rebuda ab goig y entussiasme. Ab rahó se la califica ja de *dansa nacional*.

En aquest respecte nosaltres la creyém destinada á des-tronar als *Segadors*.

Podrém no tenir un himne; per tots acceptat; pero en cambi quedarà un ball de germanor, en el qual tots els estaments enllassen las mans, realisant una especie de cadena eléctrica circular, sense principi ni fi, conductora de las més puras afeccions de l'ànima catalana.

*
**

La sardana el traduheix ben bé 'l nostre taranná.

Per ella 's pot dir, que 'ls catalans, fins quan ballém estém serios, y que per no olvidar l'aritmética, al ballar la sardana portém el compte dels punts, y efectuém ab justa las distribucions dels passos.

No en vá constituim una rassa calculista y previsor.

En un edicte del jutjat, en mérits del sumari que s'instruheix contra en Joan Rull, son citats á declarar, entre otras, las següents personas: Francisco Soler Pérez, Blas Soler Cortina, Isidro Soler Alsina, Jaume Soler Marchs, Joan Soler Bigorra, Cristófol Soler Bages, Miquel Solé, Joseph Solé, Pau Soler, Ramón Soler Penina, Domingo Solé, Manuel Soler, Joseph Soler Miret. Antoni Soler... etc., etc.

Més curt y ras, me sembla á mí, hauría sigut cridar á declarar á tots els Solés y Solers de Catalunya.

Un dels apellidos més usats, y ab tot y ser Solers, un dels menos solitaris.

El perquè del estiuheig.

Aquesta aspiració imperiosa, violent, invencible, que al arribar l'estiu ens obliga á deixar las quatre parets de casa, pera dirigirnos al camp, ¿no saben á qué es deguda?

Un sabi francés, Mr. Cunisset Carnot ho explica ab aquestas textuales paraulas:

«Es un efecte del atavisme: un recort que embarga tot el nostre ser dels temps primitius, en que animals els sers

humans vivían ab las otras bestias, en plena llibertat salvatge, de cara á la natura, á l'ombra dels arbres, al abrich de las rocas, á la vora de l'aygua que destella la llum del sol.»

Els estiuhejadors, quan aixó sápigam, s'ufanarán de poder protestar contra las exigencias d'una civilisació que pretén fer del home un etern desarrelat.

Y á propòsit del estiuheig.

El torment de molts personas, que en aquesta temporada van á fora, son els mosquits.

Vels'hi aquí un medi de dormir tranquils, que espigolo en un periódich extranger:

«Proporcioneuvos unas quantas cebas, talleulas á bosíns, colqueulas en un plat sobre la taula de nit, y dormireu... ey, si l'olor de la ceba 'us ho permet. Pero aixó, en tot cas, será als primers días; després ja 'us hi acostumareu. Qui no s'hi pot acostumar de cap manera, ni al principi ni may, son els mosquits que fugen, ó si troban las oberturas tancadas, se'n van á plorar la seva desventura al altre extrém de la cambra, sense que 'ls quedín ganas ni de picar, ni de fer música.

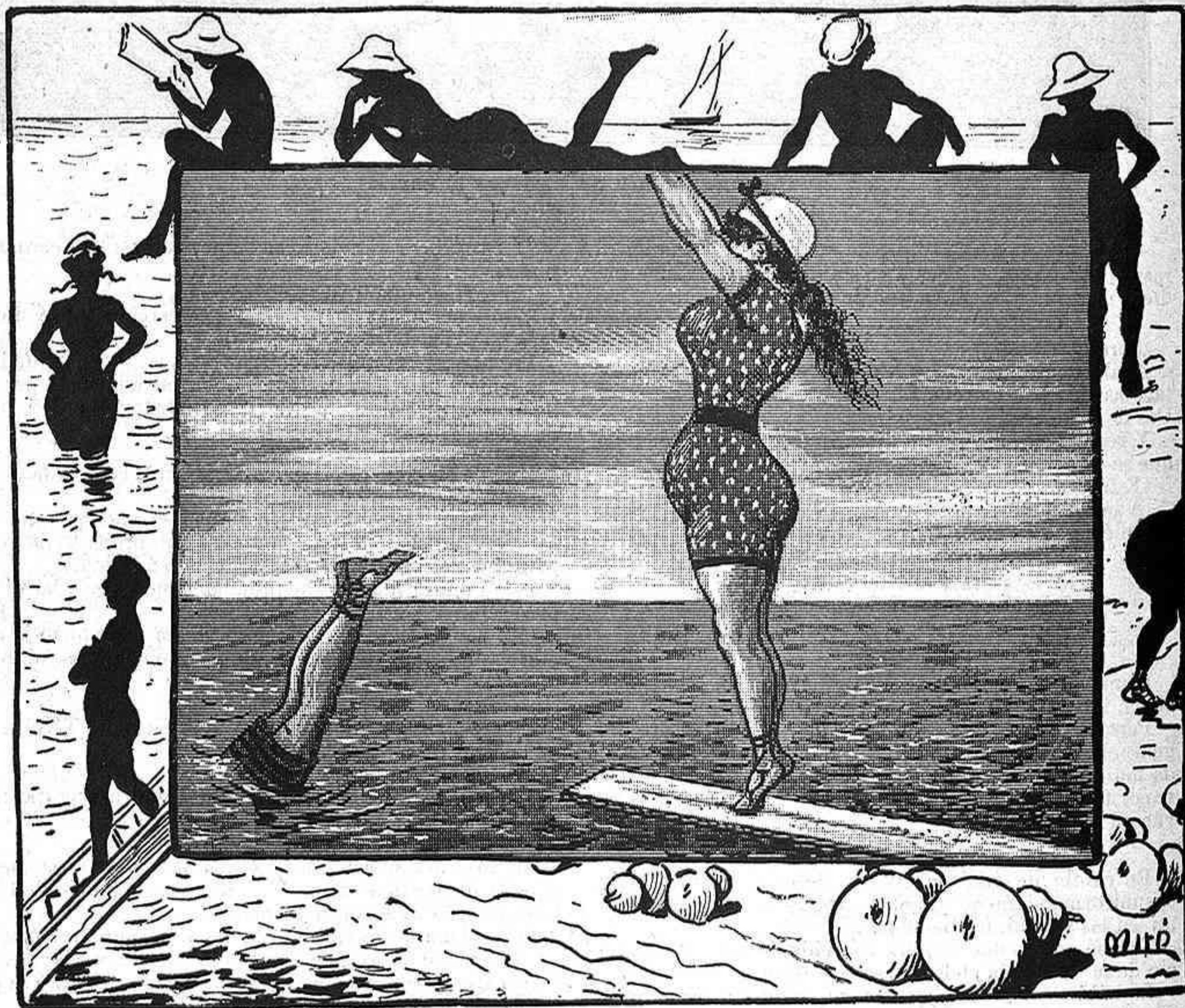
*
**

Aquí tenen la recepta. Jo no l'he ensajada, porque de mosquits no 'n tinch á la meva cambra. Pero no costa res de probarho. Total, una ceba.

Una ceba ó altra, ¿quí es que no la té?

Parla el revister del *Avi Brusi* de la gent baixa de Madrid y del seu llenguatge «en tropos abundante, por ser la imaginación de la clase baja de ellos inagotable mina; rico en síncopas y con tendencia á suprimir los finales de las sílabas, no por ahorrar saliva, sino por decir más co-

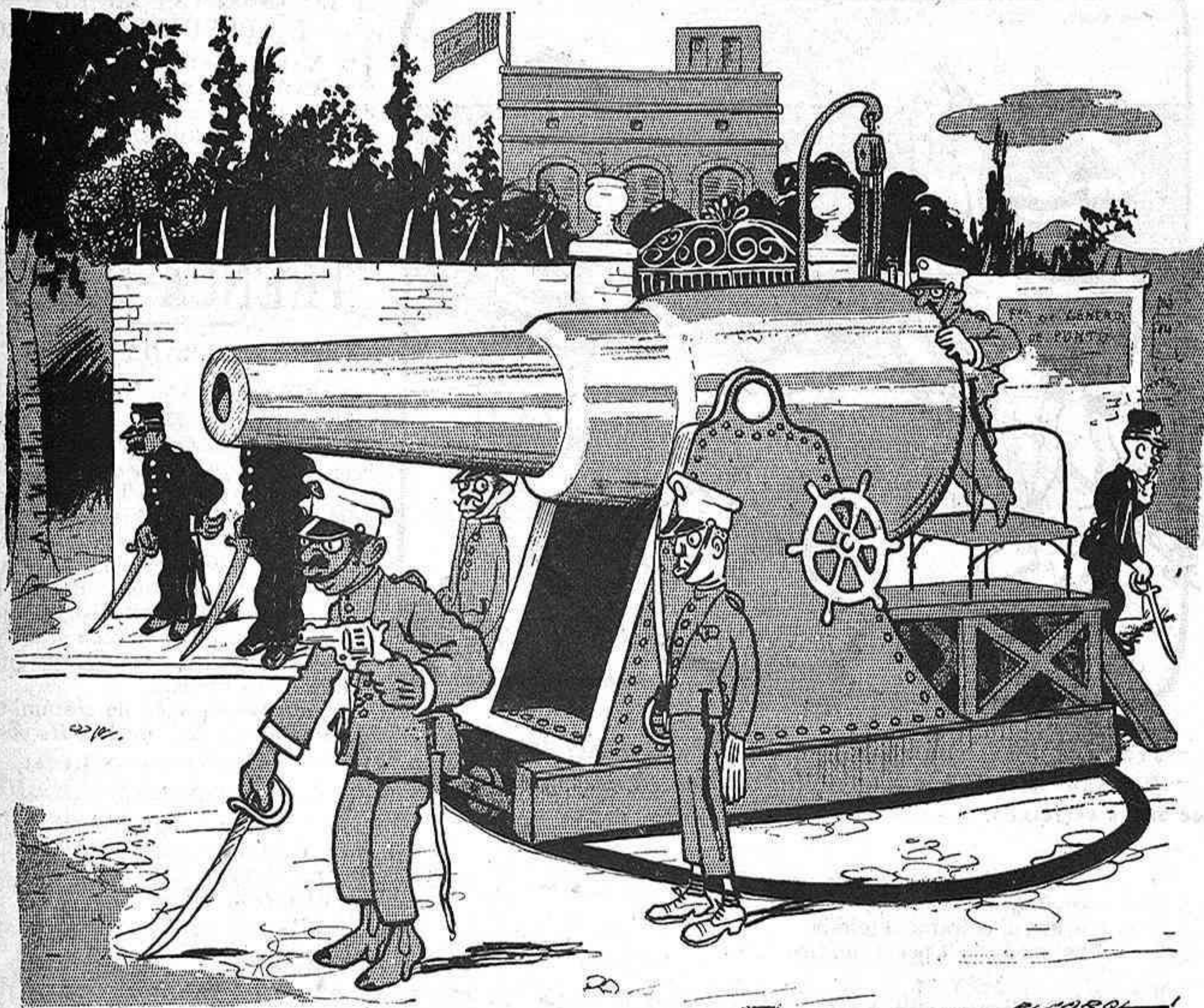
ENTRE BAILARINAS

—No, noya, no; no cal que t'escarrassis exhibint las pantorrillas: á la platea no hi ha ningú.

CANGUELITIS IMPERIAL

Desde l' últim atentat
imireu si está ben guardat.

sas en menos tiempo. El cinematógrafo es el *cine*; la señora es la *señá*; planchado es *planchá*; *misté* es mire Vd., y así por el estilo hasta no acabar.

»Pregunté á uno á qué se debía que el pueblo de Madrid se comiese tantas letras y sílabas, y contestóme: —Pues, como á veces no tiene otra cosa qué comer, se come las letras.

»Y luego se dirá que las letras en España no dan para comer!»

No está mal observat.

Pero aquí á Catalunya ens las menjém en una forma més alimenticia, quan fem escudella de lletas.

Una noticia verdaderament horrorosa.

A Fransa, durant el passat any, s' han construït trenta mil automòbils!..

Es á dir, 30,000 màquines ambulants de matar personas.

Conegut aquest dato, crech que no será indiscreció preguntar:

Durant l' any passat ¿quants nous cementiris s' han obert en la desgraciada nació francesa?

Del país de las excentricitats.

Una senyora nort-americana que acaba de morir á Dayton (Ohio) ha deixat tota la seva fortuna, uns quaranta mil duros, als seus únichs amichs, qu' eran un caball y un gat.

El regalo no es despreciable.

Ara tot será que 'ls afortunats hereus tinguin enteniment y no fassin com certs fulanos que, quan se veuhen uns quants mils duros á la má, se 'ls gastan... en lo que les da la gana.

Xascarrillo de postres:

En Llufs s' entera de que una dona de la qual havia sigut novio, acaba de quedar viuda.

Y exclama respirant ab satisfacció:

—¡De bona m' he escapat! Vet' aquí que si m' arribo á casar ab ella, á horas d' ara ja sería mort.

NOTAS DE CASA

Hem rebut:

Unas mostras del nou paper de fumar *Catalunya Artística*, cada un de quins llibrets vá acompanyat d' un retrato en fototipia d' una personalitat distingida en ciencias, arts, etc.;

El programa de las festas celebradas al barri marítim de Sant Salvador de Vendrell, ab ocasió d' inaugurarse el servey d' aygua potable, y

Vuyt vals de pa, arrós y monjetas que la Sastrería *La Estisora*, de Gracia, ens ha enviat pera que 'ls repartissim, com aixís ho hem fet ab molt gust, entre personas necessitadas.

Gracias á tots per la seva atenció.

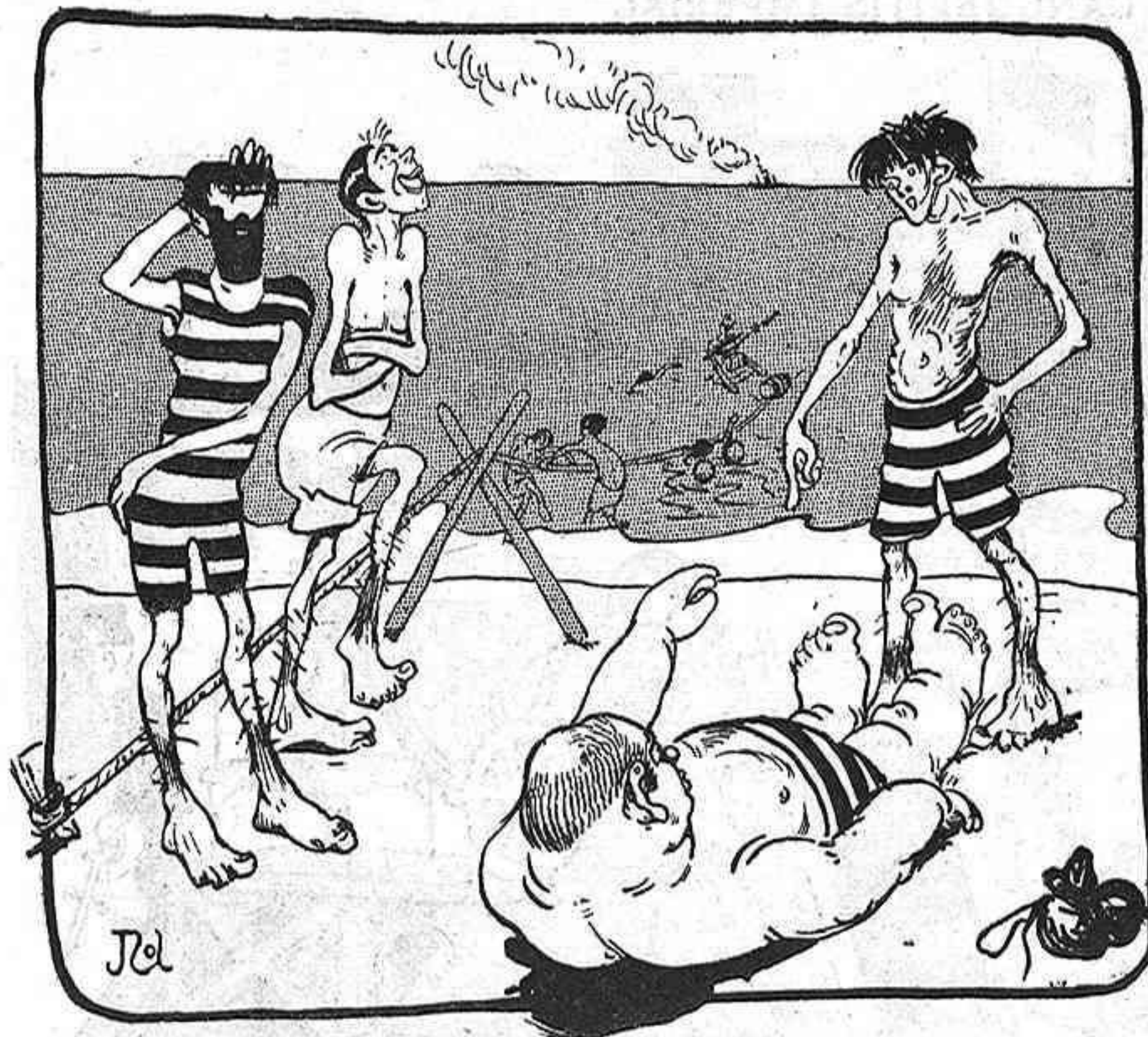
CANTARS BILINGÜES

De que color es la pena
serrana quisiera ver.
Cásat y veurás qu' es negra
com pega de sabater.

A las tres de la mañana
tengo lo que tú no tienes,
jó, lo que tinch molta son,
y tú tens moltas pessetas.

À LA PLATJA

—¿Voleu fé 'l favor de donarme la má per aixecarme?
—Espereuvos; som poch aquí. Vaig á buscar als altres sis companys que ara 's vesteixen.

*Quando vayas á casarte
con tu futuro marido
avans d' entrar á la iglesia
val més que 't peguis un tiro*

*Por tí morena del alma,
por tí sufro, por tí muero...
—Sembla mentida, macatxo
que siguis tan embustero.*

A. ROCA COLL

El malaventurat J. va casarse ab una dona encisadora, la qual l' abandoná al poch temps, en companyia de un tenorino.

L' espós enganyat desfoga las sevas tristesas en la confiansa de un bon amich.

—Figura't—li diu—que l' infame seductor y la meva dona, cada vetlla estudiavan en el piano el *Chant du Départ* á quatre mans.

—Pero, desventurat ¿que no comprenias que acabarían per tocarlo... á quatre peus?

Entre estudiants:

—¿Qué tal noy, cóm te va ab la teva nova dispera?

—Admirablement bé. Ves contant: al matí, dos plats forts y postre. A dinar, tres plats forts y postre. Y per sopar altres dos plats forts y postre.

—¿Y de qué son els plats forts?

—De ferro ab bany de porcelana.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Co-lo-mi-nas.*
- 2.º XARADA-TARJETA.—*Hos-pi-tal*
- 3.ª MUDANSA.—*Peret—Paret.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Bonas-tre.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Per magranas Granada.*

TRENCA-CAPS

XARADA

CARTA OBERTA Á M' AYMADA

Hermosíssima *Total*: Ahir vaig veure á n' en *Dos-hu* y va dirme que la *quarta-repetida* y *tres-dos-quatre* de ta mare vol trencarme 'l cap, ab una mitja *hu-quarta*, quan me trobará fen festetas á ta bella *hu-dos-quarta*, que val més *dos-invers* que totas las joyas del mon reunidas. Dígali donchs á ta mare que si fa aquest disbarat, jo li trencaré una *quarta-girada-primera* y li faré menjar la *primera-repetida* que té dins de las orelles.

¡Aquest vespre, com de costum, t' esperaré á baix de l' escaleta *Hu-dos*.

MR. GERMAIN LACAI

MUDANSA

Estant arreglant el *tot*
el meu bon amich *Total*,

li varen tirar un roch
que li va rompre un caixal.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

TARJETA

DANIEL JORBA Y LORETE

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas el títul d' una sarsuela castellana.

TRES CALANDRIS DE MASNOU

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Carrer de Barcelona.
- 7 1 2 7 2 1.—Nom d' home.
- 3 4 5 2 6.—Apellido.
- 3 7 5 2.—Temps de verb.
- 1 7 1.—Número.
- 1 7.—Nota musical.
- 1.—Consonant.

SEBASTIÀ BOSCH

CONVERSA

- ¿Ahont anavas aquest dematí tan depressa, Quim?
—A Girona, que 'l meu germá está molt malalt.
—¿Quín? ¿En Pere?
—No; rumía, qu' entre 'ls dos l' hem dit.

A. Q. R.

GEROGLÍFICH-COMPRIMIT

X A

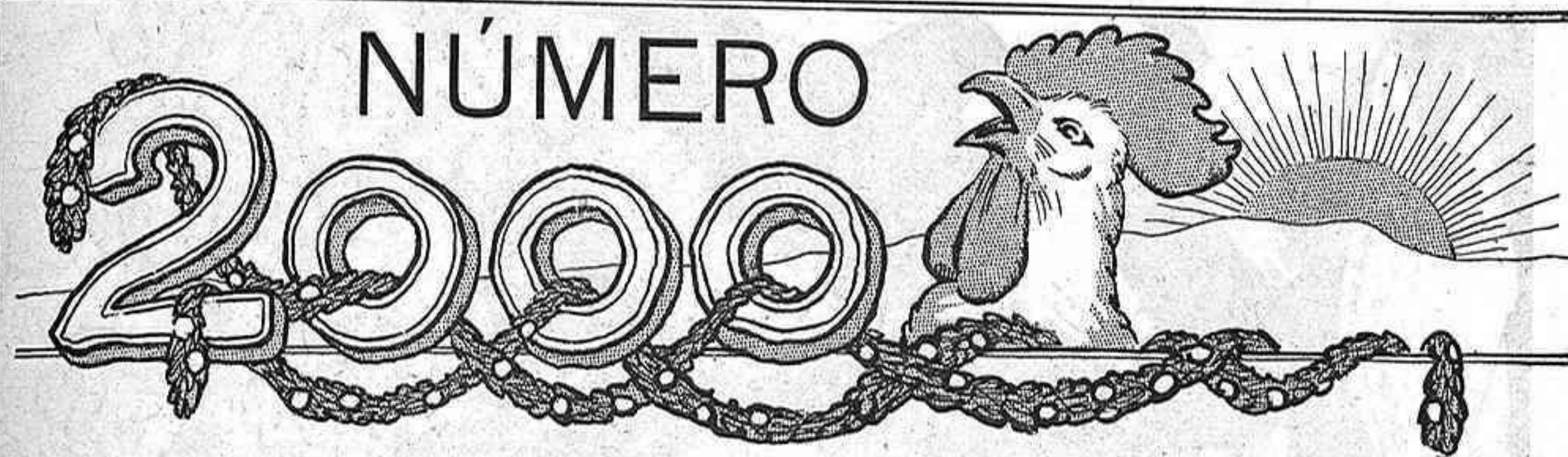
A. CARARACH

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mij, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

DE

La Campana de Gracia

En commemoració digna del seu **SEGON MILENAR**, el popular senmanari polítich

LA CAMPANA DE GRACIA

publicarà el dia 7 del pròxim Septembre un espatarrant

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

¡20 planas de tamany corrent, en colors!

En el N.º 2,000 de LA CAMPANA no hi haurà *trampa ni cartón*.

TOT SERÁN FIRMAS DE VALÚA

CUBERTA ESPLÉNDIDA, original del celebrat pintor **RAMON CASAS**

INFINITAT DE DIBUIXOS INTERCALATS, DEGUTS ALS MES REPUTATS ARTISTAS

EL SEU TEXT, ESCULLIT Y VARIAT,

el formarán treballs inédits d' escriptors y polítichs de cap d' ala.

El dia 7 de Septembre

LA CAMPANA DE GRACIA

ab motiu de donar sa 2,000^{ma} batallada

TOCARÁ Á FESTA Y REPICARÁ COM MAY

El número costará **UN RALET**

No us adormiu, Corresponsals

QUAN PASSA MR. ARROW

Uns el guaytan rezelosos
y ab ulls destilant verí.

Altres se 'l miran tan frescos...
Aquest contrast líquè vol dir?

M/ARROW